

„Novice“, ki izhajajo vsako sredo in vsako saboto, veljajo z vsimi dokladami vred v tiskarnici prejemane za celo leto 3 fl. — za pol leta 1 fl. in pol, — za četrto leta 45 kr. — Po pošti kamor koli pošiljane veljajo za celo leto 4 fl., — za pol leta 2 fl., — za četrto leta 1 fl.

Naročila se pošiljajo v založnico „Novic“ (v bukhotiskarnico Jož. Blaznika na Bregu Nro. 190). Pa tudi gosp. Geiger v Celju, gosp. Huber v Lutomeru in gosp. Leirer v Mariboru prejemajo naročila. Častitim naročnikom pa pisanje naročil polajšati, bomo podali prihodnjič navadno naročilno pismo.

Naročilne pisma prosimo frankirane nam pošiljati, ker ne moremo od njih poštnine ali nošnine plačevati. Naj se g. naročniki še ta mesec naroče, da bojo „Novice“ koj ob novem letu zaporedoma dobivali.

S tem oznanilom sklenemo še serčno prošnjo: naj nas slavni g. pisatelji iz vsih slovenskih krajev, kakor dosihmal, s svojimi spisi prijazno tudi prihodnje leto podpirajo.

### Vredništvo in založništvo „Novic“ v Ljubljani.

#### Občinski pašniki — kmetam poguba.

„Novice“ niso ravno cerkven govornik, vendar smejo na vsako stran izreči besedo, „da ne razdeljeni pašniki so kmetam — v pogubo“.

Vzamimo pogubo po ceni plati. Dokler pašniki niso razdeljeni, jih nihče ne trebi, nihče ne gradi; bolj in bolj se zarašajo, da v zadnje živina skozi ternje in gošavo ne more, in od same zelenjave nič paše ne najde; od dne do dne so tudi manjši, ker vsak mejaš išče kaj prigraditi po starih pregovoru: „da je slab gospodar, kateri pri gmajni nič ne pridobi“. Kdor je pridin, si sicer v občinskem gojzdu tudi kaj nabere ali naseka; naj pride pa kateri huji lakomnik, mu iz kupa vse prevzame; ali pa naj bo samogoltnež, v gmajni nar pred vse pospravi, da mu kdo spred ne pride, in potem še le v domačim svoje pobere. Po tem takim so večkrat lepi gojzdje, namesti celi soseski v dobiček, enimu samimu v žep ali pa po gerlu šli. Dalje kjer še gojzdje ali pašniki niso razdeljeni, tudi sosedje iz družih krajev kaj radi va-nje segajo; radi svojo živino va-nje gonijo, prapret pred domačimi žanjejo, derva in drugi les sekajo; od tod pridejo prepíri in pravde, in pravde so drage, in po pravadah se zgubljuje ne le denar, ampak tudi dostikrat zemlja, ako prederzni posilnik z najetimi pričami posest — dasiravno posilno posest — za trideset let skaže. Dalje na taci pašnikih in gojzdih ni samo to zgubljeno, kar zraste, ampak še več tega, kar ne zraste; zakaj precej je vès drug dobiček od sveta, ako ga en gospodar oskerbuje, kakor pa ko je deset gospodarjev bilo.

Vzamimo pogubo pa še po drugi plati. Če je paša za otroke šola veliko hudiga, to od občinskih pašnikov pred drugim veljá; zakaj ondi je več otrok vkupaj, na živino jim ni potreba toliko gledati, po kotih se ložje potikajo, in tedaj tudi ložje vsaktere nerodnosti in napačnosti uganjajo. Zavoljo občinskih pašnikov je dosti prepírov na dnevi; v prepírih pa je jeza in sovraštvo, in zmerjanje in kletev, in pretep in pobj navadna reč; kjer pa je prepír, ni ljubezni, in brez ljubezni tudi ni življenje pokojno in veselo, in tudi smert in sodba ne boste prijazni in mehki. Dalje se pri občinskih pašnikih in gojzdih dosti krivíce godí; domači se med seboj v kljub presegajo, in ptuji zgrabljive roké stegujejo; nobena krivíca pa ne veljá ne pred svetam, ne pred Bogam, in teška bo po smerti že pest krivične zemlje; kaj bo pa še le za velike po sili pridobljene zemljiša? Mende med nami še véra na večnost ni poginila, pa tudi ne more poginiti — zakaj večni Bog živi!

Naj ne misli kdo, da je ta beseda presiljena; imam pred seboj tri male soseske, ktere so mi zgled za stotere velike; zakaj nič noviga ni pod soncam. V starih pismih najdem, da so se te so-

seske že pred pet sto leti, namreč leta 1355 zavoljo mej ali konfinov pričkale; da so se pozneje leta 1668, 1681 in 1715 prepírale, zmerjale, klele, plotove si podirale, živino jemale, les ropale, se pretepale in bile; in da po mnogoterih pogodbah je poslednjič ena soseska drugi vender za 200 oralov sveta vzela, dasiravno so zidanikonfini prave mejnike delali; in zdaj ko je slabji soseska svoje ostale pašnike deliti hotla, so ji sosedje še to branili, ker so pravico vzajemne paše nasprot stavili; ubranili vender niso, ker se jim je pravica nekaj bolj svetlo razjasnila, dasiravno v sercu še nekaj nevolje redijo; na drugi strani pa se za en del še s pravdo poganjajo, in pravde konec je še le pri začetku.

Da bi pač tukaj ne dolga in draga pravda, ampak višji vlada po pravičnih postavah konec prepíram storila! Pač bi bilo tako dobro, vradne komisije za razsodbo kmetiških pravic med seboj postaviti, kakor so do zdaj cesarske komisije pravice grajšakov in kmetov razsojevale, ravnale in do konca doganjale. Kmetijske družbe, ako niso za to reč že kaj več storile, bi gotovo za prid kmetijstva velik sad zasejale, ako svoje prošnje in svete do državne vlade na to stran obračajo. P—i.

#### 40 rumenih zlatov (cekinov)

##### za gojzdnarske bukve za kmeta!

Neimenovan ud gojzdnarskiga društva na Štajarskim, spoznavši potrebo, da se začne z gojzdi (boršti) pametnejši gospodarstvo, želi tudi za kmeta lahko umevno in kratko spisane bukve na dan spraviti, ker za bolj učene ljudi spisanih knjig je že na kupe.

V imenu tega za gojzdnarstvo skerbniiga domorodeca tedaj izpiše Štajarsko gojzdnarsko društvo v časniku kmet. družbe „Wochenblatt der steyerm. Landwirthsch. Ges.“ 25. novembra t. l. 40 cekinov za darilo tistimu, kateri s posebnim oziram na Štajarsko deželo spiše podučne bukve za kmeta, kako ima svoj gojzd oskerbovati, da si več lesa priredi in vse odverne, kar gojzd v škodo nese.

Te bukve, v nemškem jeziku, morajo biti, kakor se pravi, prav po domače in kratko spisane, brez učeniiga razlaganja, tode vse imajo zapopasti, ker je treba za natančni in določni poduk v gojzdnarstvu; veči ne sméjo biti kakor da bo natis 6 pôl (Bogen) znesel, ker na 6 pôlah se da povedati, kar je treba kmečkimu gospodarju vediti. Pisatelj mora svoje imé v zapečateni list skriti, zunaj na ta list pa kakošen prislov (Motto) napisati, da se po tem eno delo od družiga loči. Zadnji čas do 1. decembra 1853 se pošljejo spisi vodstvu Štajarske gojzdnarske družbe v Gradec, ktere bo za to izvoljena komisija presodila; tisti spis, kterimu bo omenjeno darilo izgovorjeno, ostane lastnina gojzdnarske družbe, ki ga bo natisniti dala \*).

\*) Nadjati se je, da v nemškem in slovenskim jeziku. Vred.